

Projekt PoMATURI

Izbira univerzitetnega študija pri dijakih, ki
so maturirali na slovenskih drugostopenjskih
srednjih šolah v Italiji v letih **2018** in **2019**

stanje: maj 2020

Norina BOGATEC

Oktober 2020

Uvod

Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI) obravnava šolanje v slovenskem jeziku v Italiji v luči vzgojno-izobraževalnih trendov in družbenega dogajanja tako na krajevni kot na evropski ravni. Posebno pozornost namenja dinamikam in spremembam, ki označujejo obdobje od vrtca do zaključka drugostopenjske srednje šole. Gre za dolgo šolsko pot, ob zaključku katere se dovršen del dijakov odloči za nadaljnje univerzitetno izobraževanje.

SLORI zbira podatke o nadaljnjih študijskih uspehih bivših maturantov slovenskih drugostopenjskih srednjih šol v Italiji v okviru projekta PoMATURI, ki ga izjava v sodelovanju z ravnateljstvi teh šol od leta 2018. Projekt je sicer širše zasnovan ter predvideva analizo študijskih in delovnih izkušenj bivših dijakov ter oblikovanje podatkovne baze o njihovih izobrazbenih in poklicnih profilih.

Letošnji prispevek vključuje dijake slovenskih drugostopenjskih srednjih šol v Italiji, ki so maturirali v letih 2018 in 2019. Gre za analizo njihovih nadaljnjih izobraževalnih izbir in primerjavo z italijanskimi državnimi trendi, ki izhajajo iz zadnjega poročila »XIV Indagine. Esiti a distanza dei Diplomati« vsedržavnega združenja AlmaDiploma. Poročilo analizira položaj maturantov italijanskih drugostopenjskih srednjih šol leto po maturi 2018 ([www.almadiploma.it/indagini /occupazione /default.aspx](http://www.almadiploma.it/indagini/occupazione/default.aspx)).

Metodologija

- Podatke o študijskih in poklicnih usmeritvah bivših maturantov slovenskih drugostopenjskih srednjih šol zbiramo v obliki longitudinalne raziskave.
- Položaj dijakov analiziramo v dveh obdobjih: eno leto in štiri leta po maturi.
- Zbiranje podatkov poteka s privolitvijo dijakov, zato morajo ti izraziti svojo pripravljenost. Izjavo o sodelovanju podpišejo prostovoljno pred zaključkom maturitetnega izpita.
- Prvo anketiranje je za maturante v letu 2018 potekalo maja 2019, za maturante v letu 2019 pa maja 2020.
- Na vprašalnik so dijaki odgovarjali prek telefona ali pa so ga sami izpolnili na spletu.

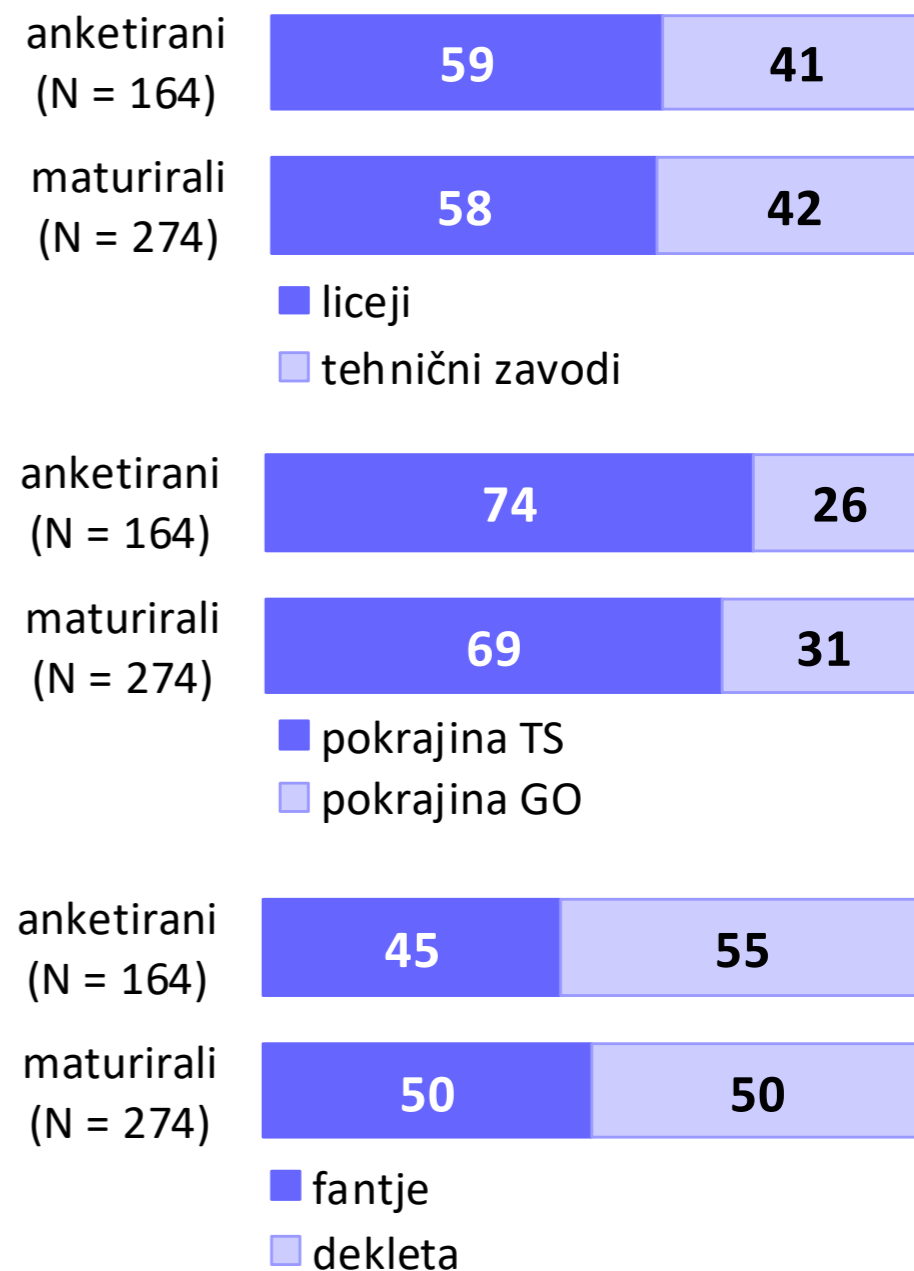
Anketna skupina

- Anketno skupino sestavlja 164 oziroma 60 % od skupno 274 predlanskih in lanskih maturantov.
- Grafikon 1 prikazuje razmerje anketiranih glede na vrsto drugostopenjske srednje šole, pokrajino in spol. Razmerje med licejci in »tehnikami« je 59 : 41, med tržaškimi in goriškimi dijaki 74 : 26, med dekletimi in fanti pa 55 : 45.
- V istem grafikonu so ta razmerja navedena tudi za celotno skupino lanskih in predlanskih maturantov. Ker kaže primerjava med skupinama le malenkostne razlike, lahko obravnavamo skupino anketiranih kot vzorec celotne populacije maturantov slovenskih drugostopenjskih srednjih šol v letih 2018 in 2019.

Metodološko opozorilo

- Analiza se opira na relativne vrednosti (odstotke). Absolutna vrednost (N), na osnovi katere so izračunani odstotki, je v razpredelnicah in grafikonih vedno navedena (v naslovu, legendi ali pri posameznih postavkah).
- Ker so odstotki v grafikonih in preglednicah zaokroženi na celo število, se vsota (100 %) lahko razlikuje za ± 1 %.
- Moška slovnična oblika je uporabljena kot nevtralna za oba spola.

Dijaki glede na vrsto šole, pokrajino in spol (v %)

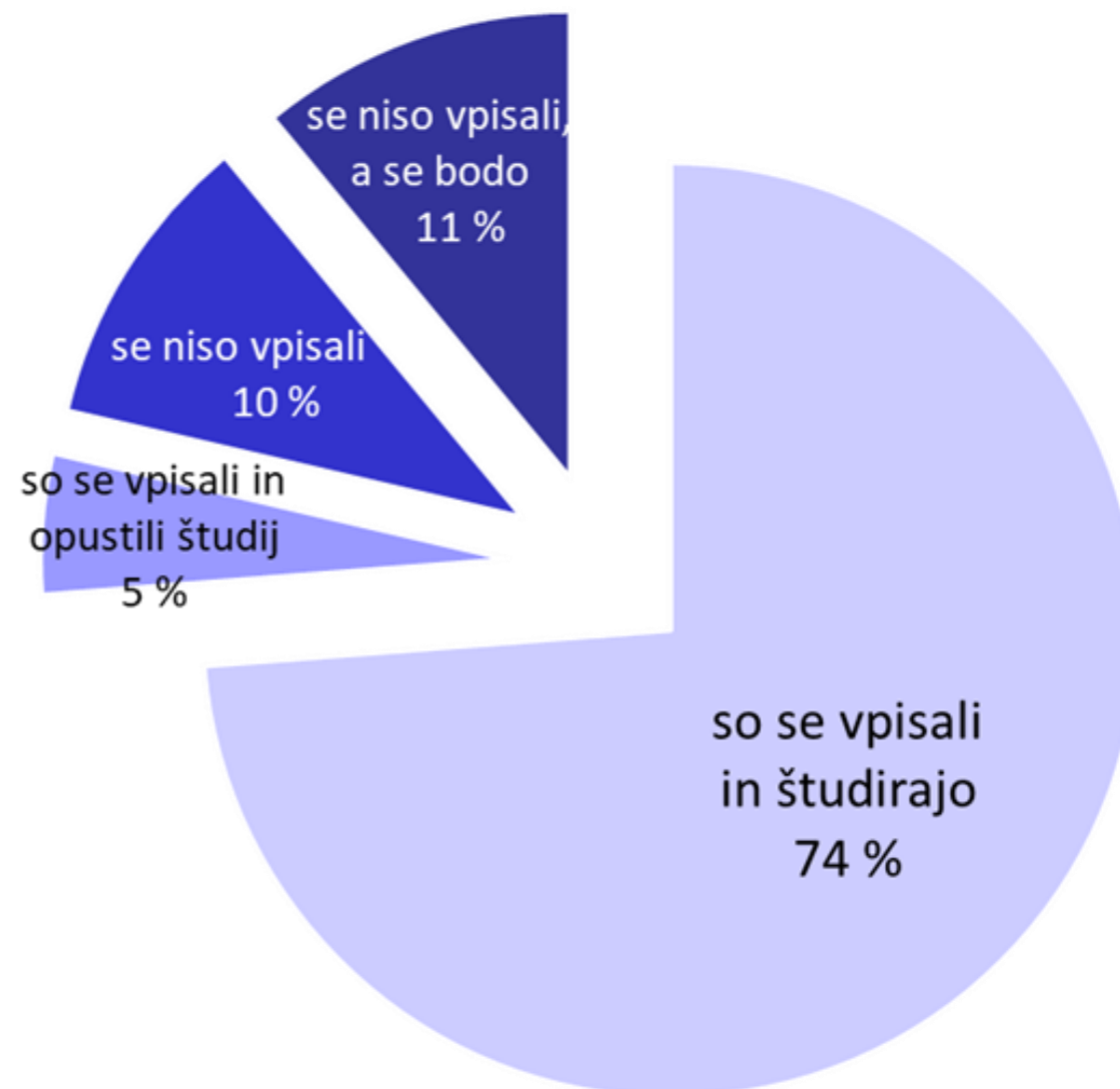
Vpis na univerzo

Po končani drugostopenjski srednji šoli se je na univerzo vpisalo skoraj štiri petine (79 %) anketiranih maturantov. Delež, ki je še posebno izrazit na Goriškem (88 %) in med licejci (84 %), je večji od državnega povprečja (72 %).

V trenutku anketiranja je univerzitetni študij opustilo 5 % vpisanih. Podatek se popolnoma ujema s stopnjo osipa na državni ravni. Premislili so si v večji meri goriški maturanti (9 %), manj pa tržaški (3 %). Razlike med fanti in dekleti oziroma med tehniki in licejci pa so zanemarljive, saj nihajo odstopanja med 0,4 % in 1,1 %.

Dobra petina (21 %) anketiranih se na univerzo ni vpisala. Med njimi je približno polovica (11 %) takih, ki naj bi z univerzitetnim študijem začeli kasneje.

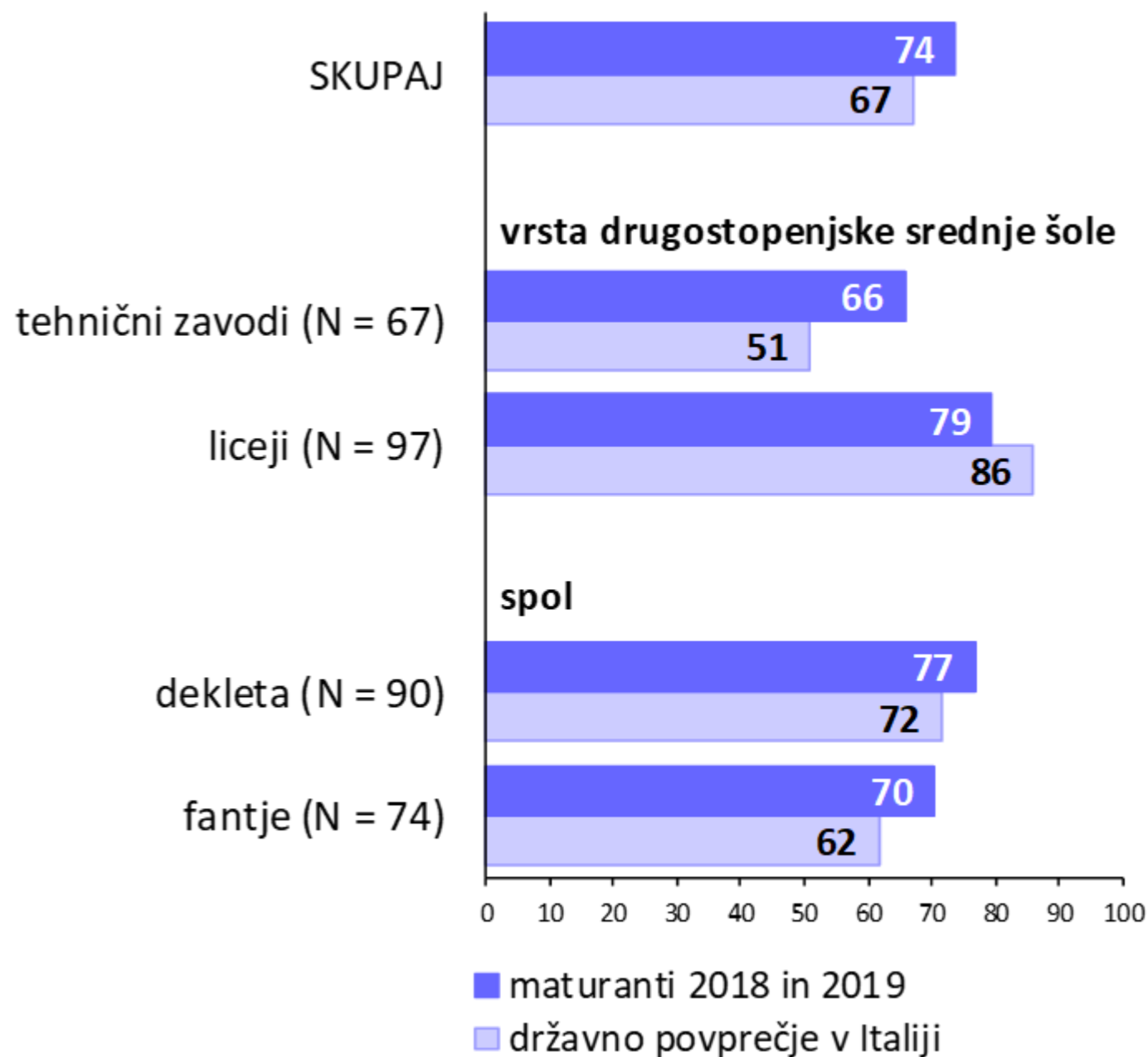
Anketirani in vpis na univerzo (N = 164)

Univerzitetni študenti leto po maturi

Leto po maturi je delež univerzitetnih študentov med bivšimi dijaki slovenskih šol nadpovprečen, in sicer skoraj tričetrtnski (74 %) v primerjavi z dvotretjinskim državnim deležem. Izrazito nadpovprečen je zlasti delež univerzitetnih študentov, ki izhajajo iz tehničnih zavodov: med maturanti slovenskih šol je teh skoraj dve tretjini (66 %), na državni ravni pa dobra polovica (51 %). Delež univerzitetnih študentov med bivšimi licejci slovenskih šol pa je nekoliko podpovprečen (79 : 86).

Delež univerzitetnih študentov leto po maturi
in državno povprečje (v %)

Izbira študijskega programa

Izbiro študijskega programa univerzitetnih študentov leto po maturi smo analizirali na osnovi klasifikacije, ki so jo uporabili v raziskavi združenja AlmaDiploma.

Na vrhu lestvice izbranih študijskih programov so družbenoekonomske vede. Zanje se je odločila dobra petina (21 %) lanskih in predlanskih maturantov slovenskih šol v Italiji, ki leto po maturi še študirajo. Večina (14 %) jih je vpisanih na ekonomijo, nekateri (4 %) na politične in diplomatske vede, preostali (3 %) pa so izbrali medijske študije in družboslovje.

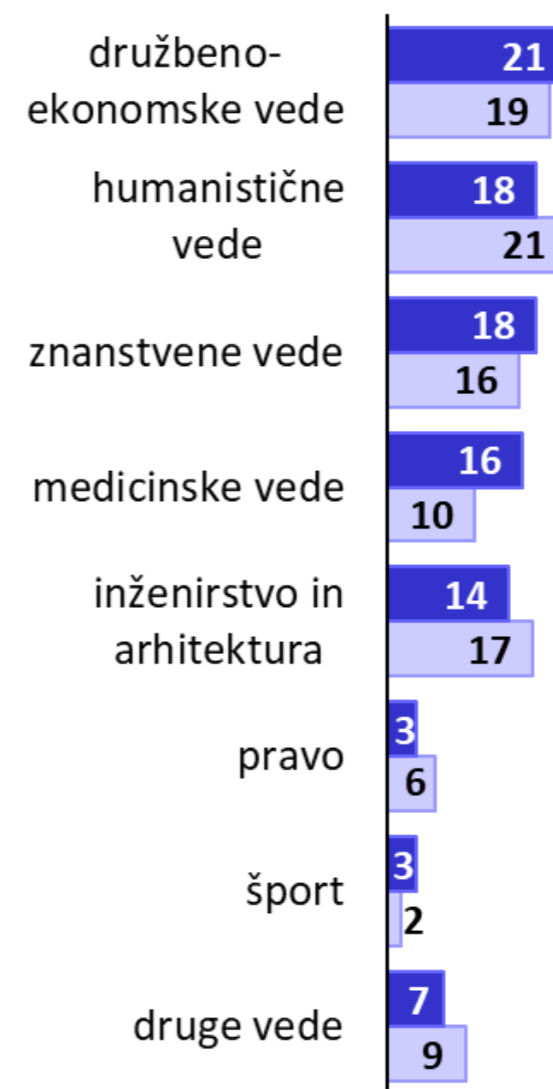
Humanistične in znanstvene vede si delijo drugo mesto na lestvici z 18-odstotnim deležem anketiranih študentov. Med humanističnimi prednjačijo edukacijske vede (8 %), sledijo programi za študij jezikov in književnosti (6 %), v manjši meri pa druge discipline, kot so filozofija, zgodovina, kulturologija in umetnost (4 %). Računalništvo in informatika (6 %) sta najbolj priljubljeni znanstveni vede. Nekateri študirajo biotehnologijo (3 %), matematiko ali fiziko (3 %) in veterino (3 %), preostali (4 %) pa so se odločili za druge znanstvene smeri, kot so vede o okolju, agronomija in farmacija.

Približno šestina (16 %) anketiranih je izbrala medicinske vede, ki vključujejo medicino (7 %), psihologijo (1 %) in vede o zdravju, na primer fizioterapijo, zdravstveno nego, dietetiko in radiologijo (8 %).

Kar nekaj (11 %) je tudi študentov inženirstva, manj (3 %) pa arhitekture in urbanistike. Za pravo oziroma šport se je odločilo po 3 % anketiranih. Pod drugo spadajo študenti glasbe (6 %) in varstvoslovja (1 %).

Primerjava z državnimi povprečji kaže nekatera odstopanja, ki pa niso pretirano izrazita: med anketiranimi iz slovenskih šol so nadpovprečno zastopani študenti medicinskih (+ 6 %), družbenoekonomskih (+ 2 %) in znanstvenih ved (+2 %) ter športa (+ 1 %), podpovprečno pa študenti humanistike (– 3 %), inženirstva in arhitekture (– 3 %) ter prava (– 3 %).

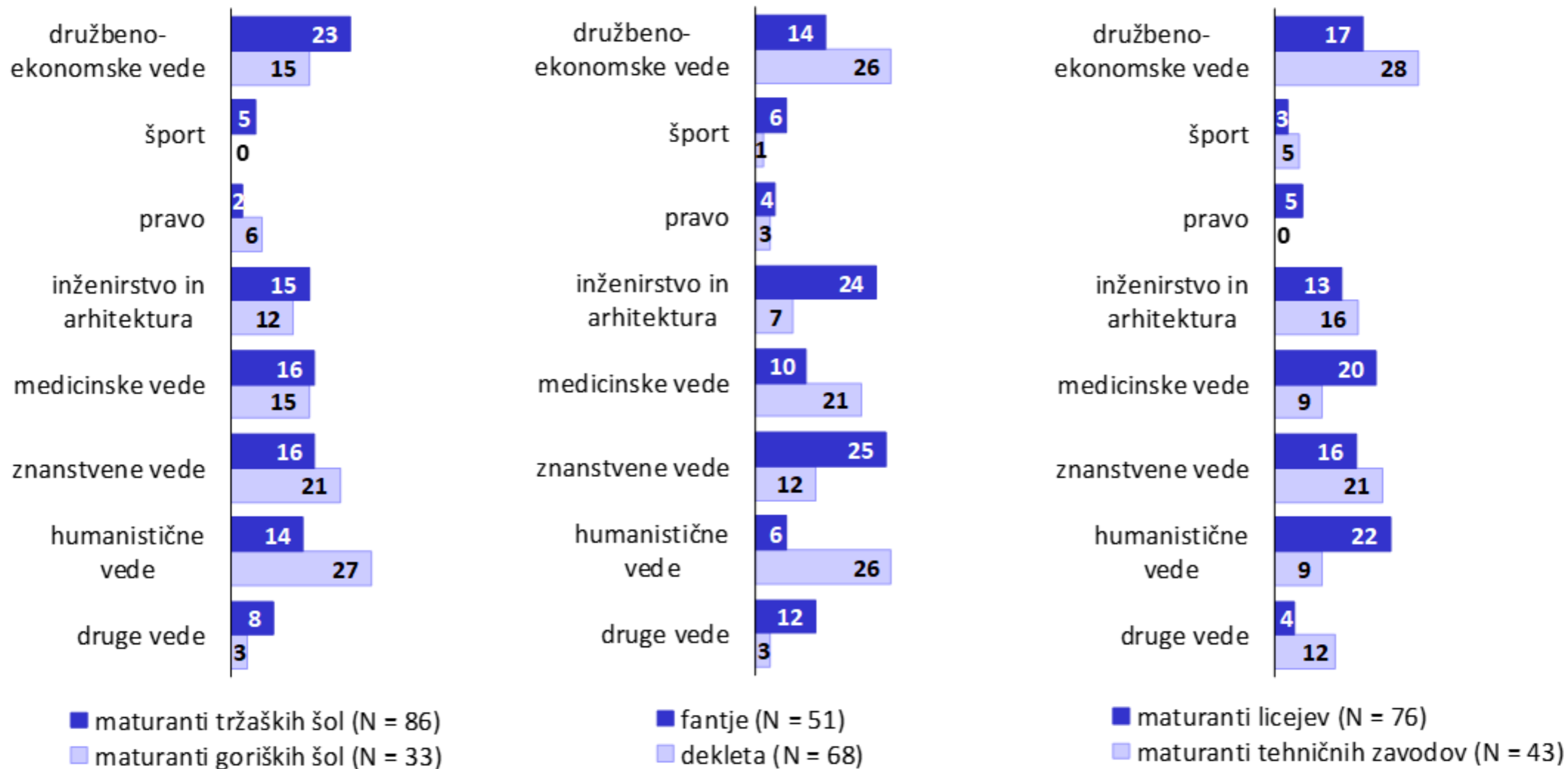
Delež univerzitetnih študentov leto po maturi in državno povprečje (v %)

■ maturanti 2018 in 2019 (N = 119)
■ državno povprečje v Italiji (N = 47287)

Primerjava glede na pokrajino, spol in vrsto drugostopenjske srednje šole izpostavlja nekatere razlike: pri univerzitetnih študentih iz goriških šol je zanimanje za humanistične vede večje (27 %), za družbenoekonomske pa manjše (15 %); fantje izbirajo v večji meri inženirstvo (24 %) in znanstvene discipline (25 %), dekleta pa medicinske (21 %) ter zlasti humanistične (26 %) in družbenoekonomske (26 %) vede. Slednje veselijo v večji meri študente, ki izhajajo iz tehničnih zavodov (28 %), medtem ko so licejci bolj humanistično (22 %) in medicinsko (20 %) naravnani.

Izbira študijskega programa glede na pokrajino, spol in vrsto drugostopenjske srednje šole (v %)

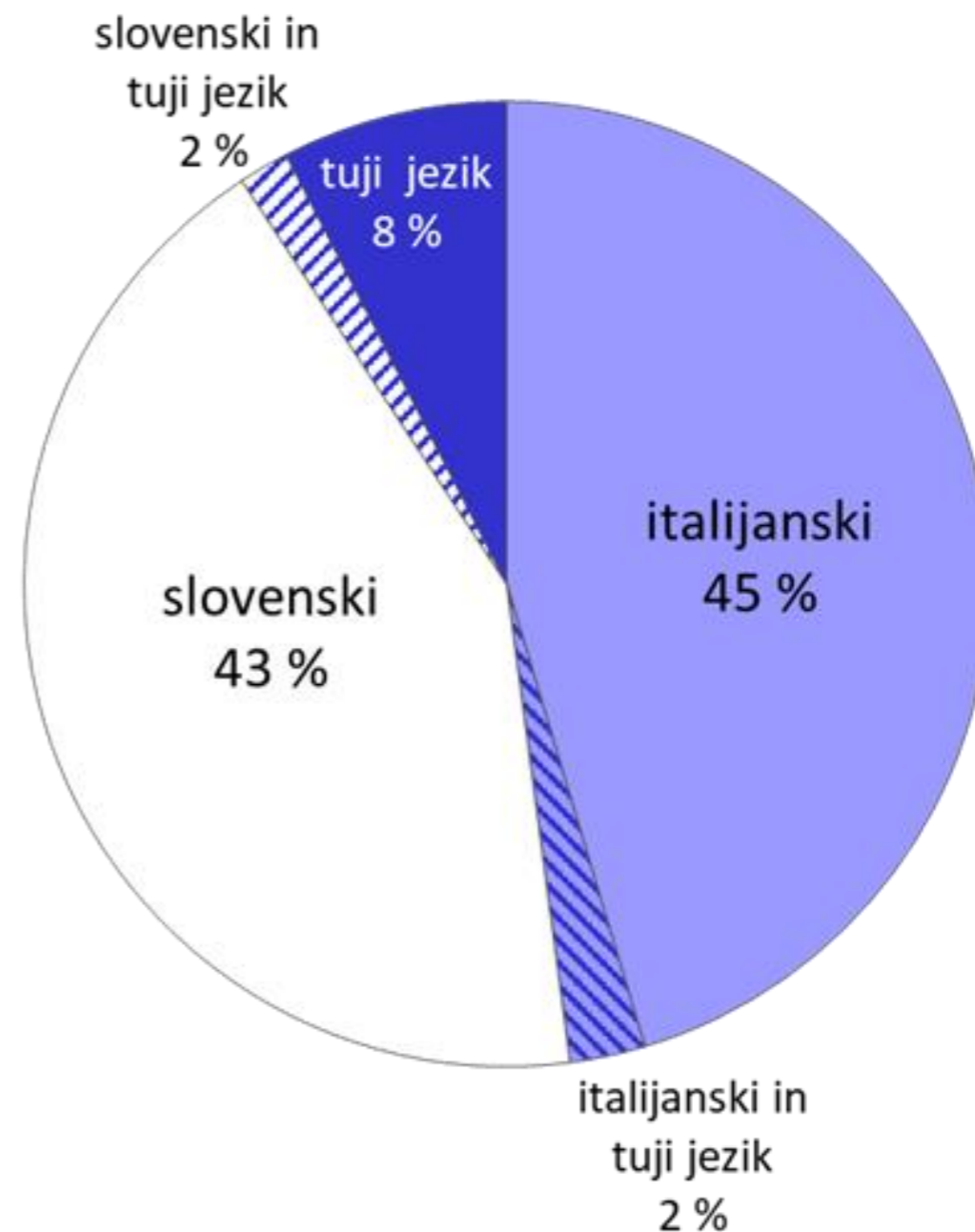
Kraj univerze

Polovica študentov obiskuje univerze v Italiji: največ (43 %) jih je v Trstu, nekateri (5 %) so v Vidmu, dva sta v Benetkah in en je v Milanu. Študentov slovenskih univerz je med anketiranimi malo manj (48 %): velika večina (38 %) obiskuje univerzo v Ljubljani, nekaj (9 %) jih je izbralo univerzo v Kopru in en anketirani univerzo v Novi Gorici. Dva študenta obiskujeta univerzo drugje v Evropi.

Podobna zgornji je razporeditev študentov glede na jezik univerzitetnega študija: 45 % anketiranih se izobražuje v italijanščini, le malo manj (43 %) v slovenščini, nekateri (12 %) pa (tudi) v angleščini ali kakšnem drugem jeziku.

Na italijanskih univerzah se izobražujejo vsi anketirani študenti prava, velika večina (80 %) študentov družbenoekonomskih ved in približno dve tretjini (65 %) prihodnjih inženirjev. Na slovenskih univerzah pa študirajo vsi anketirani, ki so izbrali šport, velika večina (90 %) študentov medicinskih ved in 62 % študentov humanističnih ved.

Jezik univerzitetnega študija (N = 119)

Zaključne ugotovitve

- Letošnji prispevek vključuje lanske in predlanske maturante slovenskih drugostopenjskih srednjih šol v Italiji, ki so se po opravljeni maturi vpisali na univerzo. Značilnosti tega prehoda smo analizirali v luči italijanskih državnih trendov. Primerjava je zanimiva, še posebno zato, ker gre za dve anketni skupini, številčno dokaj različni. Analiza združenja AlmaDiploma vključuje namreč dobrih 47.000 maturantov.
- Primerjava izpostavlja nadpovprečen vpis na univerzo med maturanti iz slovenskih šol. Na podatek vplivata po eni strani večje zanimanje, ki ga dijaki slovenskih tehničnih zavodov izkažejo za univerzitetni študij, po drugi pa sama sestava anketirane populacije, ki je izraz drugostopenjskih učnih smeri v slovenskem jeziku v Italiji. Analiza na vsedržavni ravni upošteva namreč tudi poklicne smeri, s katerimi slovenska državna šolska mreža v Italiji ne razpolaga in iz katerih se na univerzo vpisujejo v dokaj manjši meri kot iz licejev, kar vpliva na vsedržavno povprečje.
- Družbenoekonomske vede so maturantom slovenskih šol bolj priljubljene kot humanistika, ki ohranja na italijanski državni ravni prvo mesto med izbranimi univerzitetnimi programi. Zanimanje študentov iz slovenskih šol je nekoliko večje tudi za znanstvene in zlasti medicinske discipline, manjše pa za inženirstvo in arhitekturo. Razlike sicer niso pretirane in lestvica študijskih programov od povprečne bistveno ne odstopa. Osip univerzitetnih študentov po letu mature pa je povsem enak državnemu.
- Kar nedvomno označuje univerzitetne študente iz slovenskih šol, pa je študij v Sloveniji, za katerega se odloča približno polovica anketiranih. Možnost izbire med slovenskim in italijanskim univerzitetnim okoljem je gotovo velika prednost, saj omogoča nadaljnje izobraževanje v maternem jeziku. Študij v Sloveniji je tudi zelo ugoden s finančnega vidika, kar ni postranskega pomena. Nekaj preglavic in sitnosti sicer lahko povzroča postopek priznavanja izobrazbe in poklicnih kvalifikacij, zlasti za področje vzgoje in izobraževanja. V zvezi s tem je gotovo v pomoč *Priročnik za čezmejne študente*, ki ga je v okviru SLORI-jevega čezmejnega projekta EDUKA2 sestavila raziskovalka Maja Mezgec in je dostopen na spletni strani www.eduka2.eu/slv/didakticno-gradivo/prirocnik-za-cezmejne-studente.
- Položaj lanskih in predlanskih maturantov bomo ponovno analizirali štiri leta po maturi, ko bomo z novimi podatki preverili uspešnost univerzitetnega študija, stopnjo zaposlenosti in morebitno izseljevanje v tujino. Posebno pozornost bomo namenili prav njihovim delovnim izkušnjam in poklicnim ambicijam. Vključili bomo tudi anketirane, ki so z univerzitetnim študijem začeli kasneje oziroma se zanj niso odločili.